

Spis treści

Wykaz skrótów	9
Wprowadzenie	13
Rozdział 1. Podstawy gospodarki finansowej państwa	15
1.1. Makroekonomiczne zależności w gospodarce narodowej	15
1.2. Interwencjonizm i rola państwa w gospodarce – ewolucja poglądów	19
1.3. Podstawy polityki finansowej w gospodarce rynkowej	25
1.4. Stabilność systemu finansowego	32
Bibliografia	38
Rozdział 2. Sektor finansów publicznych	41
2.1. Finanse publiczne – podstawowe założenia	41
2.1.1. Pojęcie finansów publicznych	41
2.1.2. Publiczny system finansowy	51
2.1.3. Funkcje finansów publicznych	59
2.2. Środki publiczne	62
2.2.1. Istota i zasady gospodarowania środkami publicznymi	62
2.2.2. Klasyfikacja środków publicznych	67
2.2.2.1. Dochody i przychody publiczne	67
2.2.2.2. Wydatki i rozchody publiczne	75
2.3. Sektor finansów publicznych	84
2.3.1. Pojęcie i zakres sektora finansów publicznych	84
2.3.2. Podstawowe formy organizacyjno-prawne jednostek sektora finansów publicznych	88
2.3.3. Agencje wykonawcze	94
2.3.4. Instytucje gospodarki budżetowej	102
2.3.5. Fundusze celowe	108
2.4. Sektor finansów publicznych – ujęcie statystyczne	118
Bibliografia	140

Rozdział 3. System budżetowy	145
3.1. Budżet państwa	145
3.1.1. Pojęcie budżetu, zasady budżetowe	145
3.1.2. Procedura budżetowa – kalendarium	153
3.1.3. Klasyfikacja budżetowa	157
3.1.4. Budżet środków europejskich	163
3.1.5. Wykonywanie, instrumenty i obsługa bankowa budżetu państwa	166
3.1.5.1. Proces wykonywania budżetu, audyt wewnętrzny	166
3.1.5.2. Instrumenty wykonywania budżetu	171
3.1.5.3. Bankowa obsługa budżetu państwa	174
3.2. System dochodów budżetowych	176
3.2.1. Charakterystyka dochodów budżetu państwa	176
3.2.2. System podatkowy w Polsce	185
3.2.2.1. Pojęcie, funkcje systemu podatkowego i zasady podatkowe	185
3.2.2.2. Elementy konstrukcji i rodzaje podatków	190
3.2.2.3. Źródła prawa podatkowego, harmonizacja podatków, administracja skarbową	207
3.2.2.3.1. Normy prawne, harmonizacja podatków	207
3.2.2.3.2. Krajowa Administracja Skarbowa	212
3.2.2.4. Optymalne opodatkowanie	214
3.3. Wydatki budżetu państwa	217
3.3.1. Rodzaje i struktura wydatków budżetowych	217
3.3.2. Racjonalizacja wydatków budżetowych	223
3.3.2.1. Stabilizująca reguła wydatkowa	223
3.3.2.2. Reforma systemu budżetowego	225
3.4. Deficyt budżetowy	229
3.4.1. Pojęcie i rodzaje deficytu budżetowego	229
3.4.2. Deficyt budżetowy w latach 2007–2016	232
3.5. Dług publiczny	235
3.5.1. Pojęcie i rodzaje długu publicznego	235
3.5.2. Instrumenty zaciągania długu publicznego	239
3.5.3. Czynniki wpływające na wielkość długu publicznego	241
3.5.4. Zarządzanie długiem publicznym	242
3.5.4.1. Metody pomiaru długu publicznego	242
3.5.4.2. Zadłużenie Polski w latach 2007–2016	246
3.5.4.3. Strategie zarządzania długiem publicznym	253
Bibliografia	259
Rozdział 4. Finanse jednostek samorządu terytorialnego	265
4.1. Istota i podstawy funkcjonowania JST	265
4.2. Budżet JST	275

4.3.	Źródła dochodów budżetowych JST	282
4.3.1.	Systematyka dochodów budżetowych JST	282
4.3.2.	Dochody własne JST	285
4.3.3.	Dochody uzupełniające JST	289
4.4.	Rodzaje wydatków budżetowych JST	298
4.5.	Przychody i rozchody budżetowe JST	302
4.6.	Zewnętrzne źródła finansowania JST	304
4.7.	Deficyt budżetowy i dług komunalny w JST	316
4.8.	Wieloletnie planowanie budżetowe w JST	327
4.9.	Kontrola i nadzór nad gospodarką finansową JST	331
4.10.	Finanse JST – porównania międzynarodowe	335
	Bibliografia	345

Rozdział 5. Finansowanie systemu ubezpieczeń społecznych 351

5.1.	Ubezpieczenie społeczne jako metoda zarządzania ryzykiem społecznym	351
5.1.1.	Ryzyko społeczne jako szczególna klasa ryzyka	351
5.1.2.	Ubezpieczenie wśród metod zarządzania ryzykiem	354
5.1.3.	System zabezpieczenia społecznego a ubezpieczenie społeczne	357
5.1.4.	Rola państwa w systemie zabezpieczenia społecznego finansowanego w sposób ubezpieczeniowy	360
5.2.	Koncepcja systemu ubezpieczeń społecznych w Polsce	361
5.3.	Podmioty funkcjonujące w ramach systemu ubezpieczeń społecznych	363
5.4.	Funkcjonowanie społecznego ubezpieczenia emerytalnego, rentowego, chorobowego, macierzyńskiego i wypadkowego	365
5.4.1.	Rozwiązania w ramach systemu powszechnego	365
5.4.1.1.	Fundusze będące w dyspozycji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych	365
5.4.1.2.	Finansowanie i organizacja Funduszu Ubezpieczeń Społecznych	369
5.4.1.3.	Ubezpieczenie emerytalne	377
5.4.1.4.	Ubezpieczenie rentowe	383
5.4.1.5.	Ubezpieczenie chorobowe	391
5.4.1.6.	Ubezpieczenie wypadkowe	397
5.4.1.6.1.	Pozostałe fundusze zarządzane przez ZUS	401
5.4.1.7.	Pozostałe fundusze w ramach ubezpieczeń pracowniczych	406
5.4.2.	Funkcjonowanie i finansowanie ubezpieczeń rolniczych	407
5.4.3.	Nieubezpieczeniowe formy rozwiązań emerytalnych, rentowych, chorobowych i wypadkowych w Polsce	415
5.5.	Funkcjonowanie społecznego ubezpieczenia zdrowotnego	419
5.5.1.	Konstrukcja systemu zabezpieczenia zdrowotnego w Polsce	419
5.5.2.	Świadczenia zdrowotne finansowane z budżetu państwa	424

5.6. Dylematy finansowania ubezpieczeń społecznych – spojrzenie w przyszłość	426
Bibliografia	429
Noty o autorach	433